

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

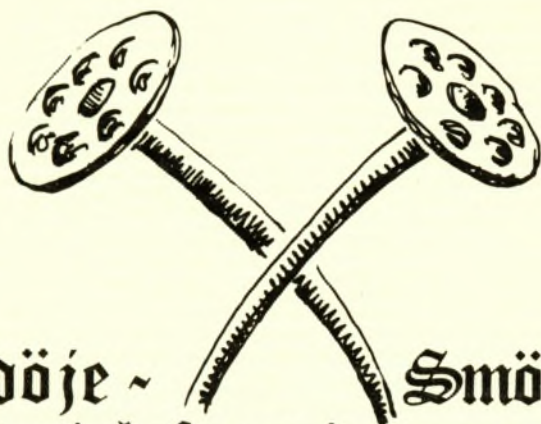
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Ledöje ~ Smörum
historisk forening og arkiv

8. Årgang Nr. 1 1986

KYNDELMISSE

Ved reformationen gled mange helligdage ud af den danske kalender, og af de resterende blev yderligere en del afskaffet 1770 af Struensee. Blandt dem, der forsvandt ved denne afsluttende oprydning, var Kyndelmisse.

Navnet kommer af det latinske "Missa Candelarum", lysenes messe. Den fejredes 2. februar, fyre dage efter jul, til minde om Jomfru Marias renselse i templet, hvor hun fremstillede Jesus, og hvor den gamle Simeon profeterede, at dette barn skulle blive et "lys til åbenbaring for hedninger". Der har vi forklaringen på den rolle, lysene spillede netop denne dag.

Til Kyndelmissedagen hørte i middelalderen en kirkelig procesion med indviede kerter - de blev senere uddelt til menigheden, som tillagde dem magisk kraft. Hvis en speciel bøn blev skrevet på et sådant lys, var man sikret mod alt ondt, så langt dets stråler rakte, og kyndelmisselys indgik som ingrediens i forskellige mediciner. Dagen efter Kyndelmisse, fortæller Olaus Magnus (1555), kalder husfaderen sine børn til sig, giver dem lys i hænderne og velsigner dem. Derefter brænder han et korsformet mærke i hver enkelts hovedhår. Stiger røgen nu opad, er det tegn på, at barnet vil arte sig vel og få et langt og ædelt liv. Slår den derimod ned, må man sætte skræk i barnet, "at han må forbedre sine vaner og stedse holde sig fra slet selskab". (På billedet nederst, som illustrerer beretningen, ses tre børn med røgsøjler, som må glæde ethvert faderhjerte.)

Trods sin dybe kirkelige forankring var Kyndelmisse oprindelig

et hedensk anliggende. I oldtidens Rom holdt man rensesfest med tændte fakler hvert år i februar måned ("februo" er latin og betyder "renser"), det er den, vi finder overført til Jomfru Maria. Selve den forestilling, at en kvinde, der har født, er uren og behøver renselse, er også af meget gammel dato. Hvor selvlivet, den var, turde fremgå af, at den i Danmark holdt sig til langt op i 1800-årene.

Struensees afskaffelse af Kyndelmissen forhindrede ikke, at man længe efter vedblev at fejre den, og at overtro og varselstagning fremdeles knyttedes til den. Mange steder blev den helligholdt som "lille jul", og hvis man den aften sparede på maden, kunne man forberede sig på et magert år. Kyndelmisse var vinterens midte, så halvdelen af vinterfoderet skulle på det tidspunkt være igen, ellers så det galt ud. Der toges varsler om vejret: Lige så mange dage lærken synger før Kyndelmisse, lige så mange uger skal den tie efter. Og når en visk hø, som man lægger uden-dørs, ikke blæser væk, kommer foråret tidligt. Det sidste gjaldt dog kun for Sjælland, i det blæsende Jylland var det omvendt, her hed det: Når det ved Kyndelmisse blæser så meget, at atten kællinger ikke kan holde på den nittende, bliver det tidligt forår.

Anne-Mette Eriksen
(SKALK, 1978, nr. 1)

FORENINGSNYT

Vintersæsonen er endnu ikke slut.

Den **4. februar** holdes foredrag om "Pilenborg - familien Bartholins lystgård" af Claus Thykier, leder af Ole Rømer-museet, finder af Ole Rømers Observatorium for nogle år siden.

18. februar afholdes den ordinære generalforsamling. Som sædvanlig slutter aftenen af med et foredrag. Denne aften emne er "Arbejdet i det gamle sogneråd - Sognerådets historie" ved arkivar Margit Mogensen, Rigsarkivet.

4. marts. "Landsbyspillemanden og landsbyfesterne" v/formanden for Måløv folkedanserne Bent Pedersen og Nete Pedersen. Der blir ud over foredrag givet eksempler på spillemandsmusik samt gamle danse. Dette arrangement foregår i Konfirmandhuset.

Alle aftener mødes vi kl. 19.30.

HISTORISK FORENING - FORMANDENS BERETNING FOR 1985

Endnu et år er gået. Som i andre sammenhænge er det ufatteligt, at det er gået SÅ hurtigt. Et godt år har det også været. Ca. 10 nye medlemmer har foreningen fået, så at vi nu har passeret 200 medlemmer. Heldigvis har vi da også til vore arrangementer set både nye og gamle i løbet af året.

Foredragsrækken har som sædvanlig været godt besøgt. Sidste sæson sluttede af med 3 fine foredrag. Museumsinspektør Carsten Hess om "Gammel dansk landbohusflid". Fhv. skovrider Jørgen Nielsen om "Befolkningen på Alheden", i øvrigt en aften med spændende "afstikkere" til skovhistorie. Endelig sluttede vi af med Erik Andersen fra Vikingeskibshallen og et meget levende lysbilledforedrag om "Træskibe gennem tiderne". Også denne vinters foredragsaftener var fine. Den første aften foretog Anne Preisler var spændende og velbesøgt. Forhåbentlig kan vi i løbet af den kommende sæson følge emnet op, idet Anne Preisler fortsætter sine undersøgelser. Sidste foredrag var om "Kalkmaleri-

Tur til Arboretet i Hørsholm, 15.6.1985.

erne i Smørum kirke" af museumsinspektør Henrik Græbe. Det foredrag burde have været optaget på bånd p.gr.a. sit spændende og kontroversielle indhold, men det kan der forhåbentlig rådes bod på senere.

Udflugter

Forårsturen var henlagt til Arboretet i Hørsholm med en herlig travetur i det skønne og spændende område, samt et besøg på en lige så interessant Flynderupgaard. Det var virkelig en god dag. Efterårsturen var med bus rundt på Stevns med stop i bl.a. Lille Heddinge med den gamle rytterskole og smedjen som interessante mål for vores besøg. Naturligvis drog alle hjem, efter turen ned fra klinten, med lommerne fulde af forstener og "pæne sten". En meget fin og veltilrettelagt tur. En stor tak til turudvalgene.

Arbejdsgrupperne

I det forløbne år er der blevet arbejdet støt og roligt i de forskellige arbejdsgrupper. FOTOGRUPPEN mødes regelmæssigt og arbejder både med affotograferinger og nye optagelser ude i "marken". REGISTRERINGSGRUPPEN arbejder sig roligt igennem mængden af indkomne genstande til vores samling. Det tager sin tid, men skrider fremad. ARKÆOLOGIGRUPPEN har fulgt med i, hvad der sker af forskellige arbejder i kommunen for om muligt at komme, før vigtige spor forsvinder. Naturligvis har foreningen fulgt med i de udgravninger, der hele foråret og sommeren har stået på rundt omkring i Smørumovre. Endelig har en arbejdsgruppe udarbejdet teksten, som skal følge eller illustrere Ledøje-Smørum-filmen, som i flere år har været undervejs i kommunen - optaget i adskillige sekvenser af et filmhold på Ungdomsskolen.

Bladet

Vores utrættelige redaktør har i det forløbne år gjort en stor indsats, dels ved at indsamle og redigere stoffet til vores blad. Dels har Kirsten Faulk været hovedkraften bag særnummeret, der udkom til markering af 5. maj. Indholdet er artikler om lokale forhold og oplevelser under krigen. Bladet blev udgivet med økonomisk tilskud fra Ledøje-Smørum kommune.

Andre foreninger

Som sædvanlig har vi i flere møder bevaret forbindelsen og det

gode samarbejde med vore naboforeninger. Desuden har en eller flere af bestyrelsen deltaget i de møder og kurser, som medlemskabet af Sammenslutningen af lokalhistoriske foreninger giver mulighed for.

Rådhuset

Et kinesisk duetræ, som deltagerne i turen til Arboretet vil kunne huske, pryder nu en del af anlæget foran rådhuset. Træet er en gave fra Historisk forening til kommunen ved indvielsen af rådhuset i august 1985.

Lokalhistorisk arkiv

I efteråret måtte Bent Eggert desværre stoppe sit arbejde med Arkivet p.gr.a. manglende tid. Bent påtog sig jobbet for et par år siden og har lagt et stort stykke arbejde deri. Det må de øvrige medarbejdere nu forsøge at dele ud, og jeg håber, at de vil råbe op, hvis de ikke kan klare mere. En varm tak til Bent for din indsats og en lige så varm tak til den øvrige stab for arbejdet til gavn for arkivet og foreningen.

Til slut vil jeg udtrykke en tak til alle, der i den forløbne sæson har ydet en indsats i eller uden for vores arbejdsgrupper. Også til kommunen skal en tak lyde for altid velvillig indstilling til vore projekter. Vi ser frem til endnu et godt samarbejdsår.

Lone Brüsch

Jens Smørum's fødehjem, Rendebæksvej, nu nedrevet.

JENS SMØRUM 1891-1976

Den tidligere indenrigs- og landbrugsminister JENS SMØRUM blev født den 3. februar 1891 i Smørumnedre og ville altså i år være fyldt 95 år.

I sin erindringsbog VEJEN JEG GIK - OG MENNESKER JEG MØDTE (1961) fortæller han om sin tid som landbrugsminister fra 1953-57: "det var ikke med glæde, jeg overtog landbrugsministerposten, men da det nu er overstået vil jeg indrømme, at jeg nødtigt ville have undværet dette afsnit af mit liv. De 3½ år som landbrugsminister blev meget interessante og lærerige."

Han fortæller også om, hvor svært det var at dele sol og vind lige, når det drejede sig om landvindingssager: "når det drejede sig om opdyrkning af heder og mosearealer o.lign., kunne jeg i reglen regne med kun at møde modstand fra en front, nemlig fra naturfredningsvenner og naturvidenskabsmænd. Men når det drejede sig om landvindinger fra søterritoriet, måtte jeg tillige regne med modstand fra fiskerne og fiskeriministeriets repræsentant i landvindingsudvalget. Hosstående tegning og tekst vedrørende udtørring af Ulvedybet og Kysing fjord er en god illustration til, hvordan jeg, i alt fald på det tidspunkt, blev bedømt af naturfredningsfolkene."

Pas på tyren!

Landbrugsminister Smørum tordner mod de naturvenner og „magistre“, der sammen med flertallet af de stedlige beboere modsætter sig hans planer om at udtørre „Ulvedybet“ og Kysing fjord.

Langs bredden af Ulvedybet,
ved kysten af Kysing fjord
går landbrugsminister Smørum
og drømmer om husmandsjord.
Hvorfor skal bølgene bruse
henover hektarer, hvor
der kunne ligge tre huse
måske og en mindre gård?

Han ænser slet ikke naturen
eller plante- og fugleliv,
for ham er det hele brakvand
og højst urentabelt siv.
Olm brummer diktator Smørum:
Her skal vi ha tørrelagt.
Har ikke, går folk og spør' om,
naturen dog større magt?

Nu har han jo ganske vist sagt det,
og så skal der tørres ud,
det manglede bare, at ikke
man skulle lyde hans bud!
Husmændene må ha' tør-rum
- skønt jorden er så som så -
det mener den mægtige Smørum,
det må selv „magistre“ forstå.

Han løfter et brøl af vrede
og bryster sig olm og truer
de stakler, der gerne vil frede
den yndigste danske natur.
Så nu må hver stakkels magister
gå rundt og være nervøs -
Der burde opsættes skilt med:
„ADVARSEL . . . Smørum er løs!“

LOKALHISTORISK ARKIV - ÅRSBERETNING FOR 1985

Året 1985 har budt på mange spændende oplevelser - et pænt antal besøgende - mange henvendelser - opfyldelse af nogle af vore ønsker fra sidste år - og i det hele taget et godt arkivår.

Lad os begynde med Sylvest Jensens luftfotoserie, et af ønskerne fra sidste år. I foråret blev der stillet midler til rådighed, så vi kunne indkøbe alle disse luftfoto-billeder på én gang og få en samlet fremstilling af sognets gårde - en augustdag i 1939.

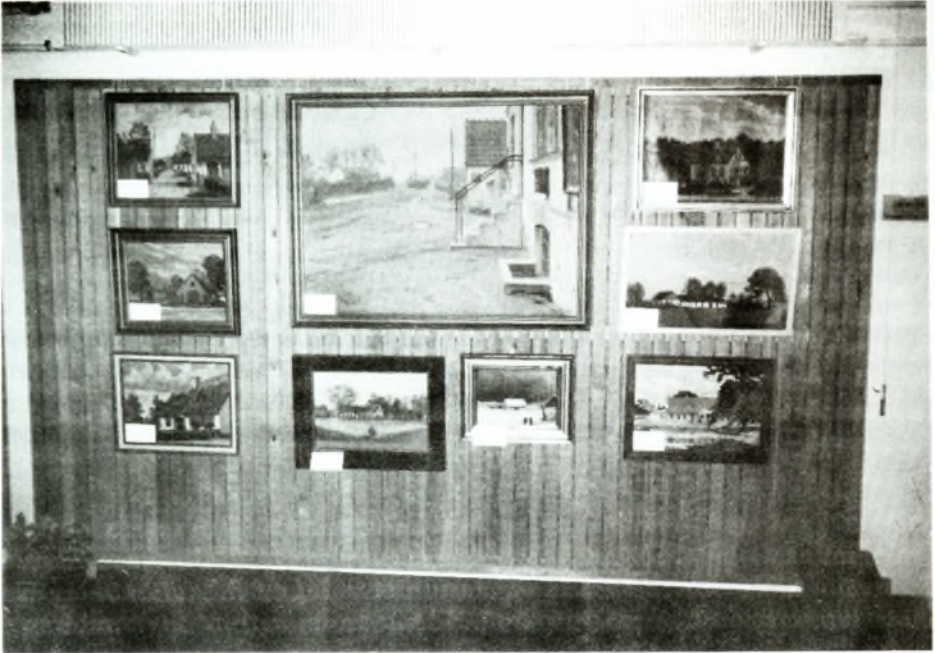
Billederne blev leveret sidst på sommeren, og desværre viser det sig, at enkelte gårde og steder ikke er blevet fotograferet, og det er jo ærgerligt. - Men til gengæld er der så meget mere interesse for de øvrige billeder. Vi har allerede formidlet affotograferinger til flere af vore besøgende, hvilket vi kan gøre for 70 kr. (13 x 18).

Kursusvirksomheden i 1985 har begrænset sig til, for mit vedkommende: et SLF-kursus i "Kommunale arkivalier" i Vejle i januar og et SLA-kursus i "Besættelsestidens historie" i Slagelse i februar måned. Alle medarbejderne ved arkivet deltog i et LASK-kursus i "Håndbogsbenyttelse", hvilket strakte sig over seks gange og omtales som meget lærerigt.

I august måned havde vi samtidig med aftenskolernes præsentationsprogram i Konfirmandhuset en udstilling af "Malerier - med lokale motiver" - samlet og lånt fra nær og fjern. Vi havde indtryk af, at dette faldt i god smag og havde stor interesse hos de fremmødte. Vi vil her benytte lejligheden til endnu en gang at takke alle udlånerne for den udviste tillid og velvilje ved dette arrangement. Billederne var selvfølgelig forsikret under udstillingen, men vi ved jo alle, at der er noget, der hedder affektionsværdi - at de simpelthen ikke er til at erstatte - men heldigvis var vi da forskånet for slige uheld.

En mindre udstilling med "Sognerådsbilleder" fra 1909 og fremefter havde vi arrangeret i anledningen af kommunevalget, og med denne udstilling fik vi lov at debutere i Bibliotekets nye lokaliteter.

Også denne udstilling har vi fået flere interessante tilkendegivelser fra - og dertil modtaget flere af de manglende sognerådsbilleder, som vi er meget glade for.

Maleriudstilling i Konfirmandhuset, 24.8.1985.

SLAs årsmøde blev i år afholdt på LO-skolen i Helsingør, med speciel åbningsceremoni på Kronborg. Et udmærket arrangement, hvor der igen var lejlighed til at træffe nye arkiv-venner og få nye impulser. Rent foreningsmæssigt var der ikke de store slag. SLA er en forening i velfungerende rammer, og stemmesedlerne fra generalforsamlingen kom da heller ikke i brug denne gang.

Slutteligt skal det nævnes, at vi har fået et nyt arbejdende arkiv-medlem, Åse Thygesen, der her bydes velkommen i medarbejderskaren, til hvem vi i øvrigt siger "tak til alle" for det store frivillige arbejde, der er blevet udført i året, der gik.

Vi siger tak til alle for modtagne arkivalier og fotos i 1985. "Om hundred år er alting glemt", er der et gammelt ord, der siger. Arkivet håber, at mange også i det nye år vil aflevere lokalhistoriske dokumenter og værdier og på den måde være med til, at disse ting i hvert fald **ikke** vil være glemte om hundred år.

Bent Eggert

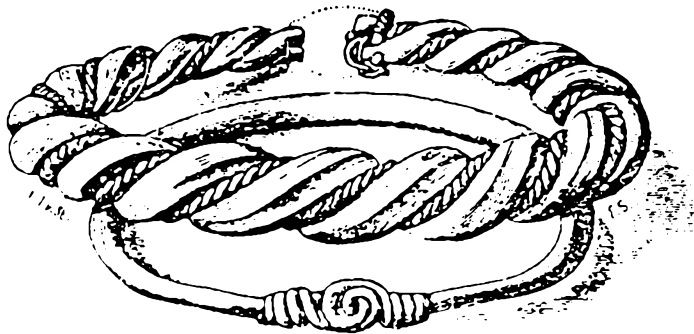
TO GULDRINGE, FUNDNE VED SMØRUMØVRE

Den 9ende Maj modtog det kgl. Museum for de nordiske Oldsager et ualmindelig værdifuldt Fund: to massive Guldringe til en samlet Værdi af 945 Kr. Som det vil ses af hosstaaende Afbildning, er den ene Ring dannet af en enkelt, glat Stang, hvis Ender ere viklede om hinanden; den anden, som er sammensnoet af 6 Traade, er ikke ganske fuldstændig, idet en rund Guldperle, der oprindeligt forbandt Enderne, er tabt.

Armringe af denne Art ere allerede tidligere fundne i Skandinavien; de skrive sig fra det 9ende eller 10ende Aarh. eft. Chr. F. og ere efter al Sandsynlighed forarbejdede i Norden som Efterligninger af orientalske Smykker, der indførtes i stor Mængde ad Landevejen gennem Rusland. Da der ved Siden af talrige Skatte af orientalsk Sølv kun er fremkommet meget faa kufiske Guldmynter, maa det sikkert væsentlig have været Sølv, som bragtes til Norden fra de arabiske Lande i Asien. Guldet, hvoraf Ringene ere gjorte, er snarest vundet paa Vikingetogt imod Vest.

Disse Smykker ere altsaa, som det saa ofte var Tilfældet i Nordens Oldtid, dannede af indført Materiale og som Efterligning af fremmede Modeller, der vare hentede fra fjærne Lande; de ere Minder om den stolte Vikingetid, da nordiske Krigere og Handelsmænd, som droge ud mod Vest og Øst, kunde mødes i Middelhavet, den Tid da Gods og Guld fra alle Kanter strømmede sammen til Norden. Hvad der den Gang vandtes i fremmede Lande, beriger nu vore Museer og den lykkelige Finder.

Idet en Arbejdsmand paa Gaarden Matr. Nr. 8 i Smørumøvne ved Ballerup skulde til at vaske sig ved Bredden af den nylig regulerede Værebros Aa, bemærkede han Ringene tæt under Vandskorpen, omtrent 4 Fod under den omliggende Moses Overflade. Det skyldes saaledes alene Tilfældet, at disse sjældne Stykker ere komne for Dagen, hvad der stemmer med det almindelige Forhold, at Kostbarheder fra Oldtidens sidste Periode ikke fremdrages ved planmæssige Gravundersøgelser, men kun findes tilfældig i Mark og Mose. Dog har Tilfældet tilsyneladende ogsaa sine Regler; der er saaledes 8 Gange fundet Guld eller Sølv siddende fast om Plovjærnet eller mellem Harvens Tænder, og 5 Gange har Muldvarpen skudt Guldet op til Finderen. Hvor heldig imidlertid end Plov og Muldvarp kunne grave, ere de dog ikke i Stand til at give saadanne Oplysninger om den Maade,

hvorpaa Sagerne ere nedlagte, at man har kunnet finde en endelig Forklaring paa disse overordentlig talrige og kostbare Fund fra Mark og Mose.

Med Tiden vil dette Spørgsmaal let blive klaret, thi man paa-
staar omkring paa Landet, at det staar at læse i gamle Bøger, baade hvem der har gravet Skatte ned, og hvor de ere at finde; kun ligge desværre Bøgerne over de danske Skatte i Sverrig, medens vi her have Fortegnelsen over de svenske Fund, og man gjemmer naturligvis af Misundelse Bøgerne for hinanden. Indtil man er rykket frem med disse Fortegnelser, gives der imidlertid ingen anden Kilde til Forstaaelsen af disse "Skattefund" end selve Fundene; men endnu har ingen Archæolog været saa heldig at optage et saadant Fund og at iagttage alle Forhold og Enkelt-
heder, der maatte kunne oplyse om Aarsagen til Nedlæggelsen. Derfor staa to Forklaringsmaader lige over for hinanden, som begge sikkert gjælde om en vis Del af Fundene.

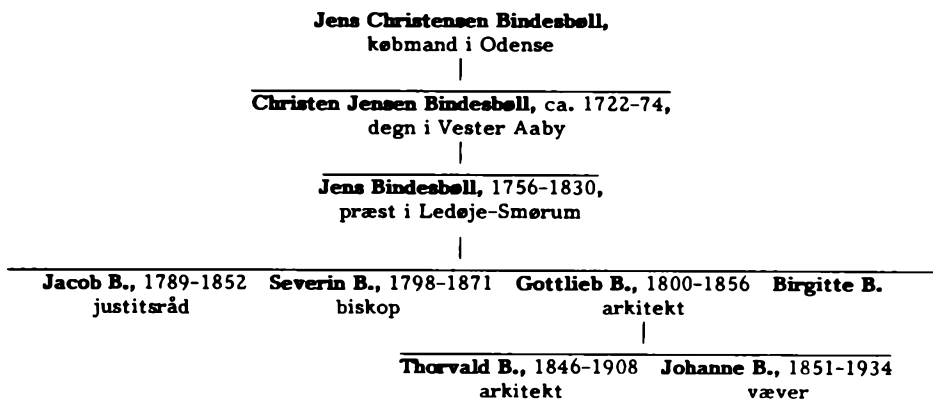
Nogle af disse Skatte kunne være skjulte i Krigstid eller blot for Sikkerheds Skyld; thi under primitive Forhold gjør Jorden Nytte som Bank og Jærnskrin, naar man da ikke trøster sig til at bære sit Guld paa sig i Form af Smykker. Men paa de fleste Fund af samme Art som det her omtalte kan denne Forklaring næppe anvendes. Det maa antages, at disse Kostbarheder ere nedlagte ifølge en religiøs Skik, som Offergaver eller snarere som et Udstyr for det kommende Liv, hvad der vilde stemme med Odins Lov i Ynglingasaga, at enhver skal komme til Valhal med det Gods, som han havde med paa Ligbaalet, men at han ogsaa skal eje, hvad han selv har nedgravet i Jorden.

S-s M-r

(Artikel i "Ude og Hjemme", 1878-79, side 350-51.)

Navnet på gården, hvor fundet blev gjort (matr.nr. 8), er ifølge museumsinspektør C. L. Vebæk angivet i museets protokoller som Sinnerehøjgaard, men det er svært at tyde. Navnet menes senere at være blevet til Sennehøjgaard, derefter til Stenhøjgaard for nu at hedde Hovholm, (Nonnemosen 10).

FAMILIEN JENS BINDESBØLL, LEDØJE 1797-1830

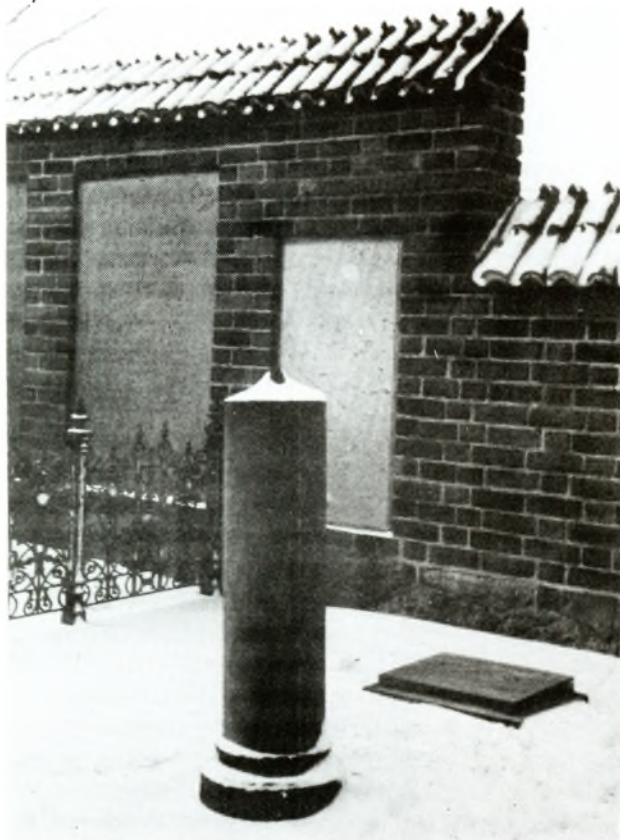

Jens Bindsbøll kom 1797 til Ledøje som præst. Han var søn af Christen Jensen Bindsbøll og Birgitte Marie Krag i Vester Aaby. Efter at have taget eksamen i filologi 1786 ombestemte han sig pludselig for teologien og klarede dette studium på eet år. Hans første præstekald blev i Bringstrup-Sigersted sogne, 1788, og samme år blev han gift med Karen Johanne Hornemann, født 1766 i Marstal. I dette første ægteskab, som varede til hustruens død i 1807, fødtes 6 sønner og 2 døtre, hvoraf 2 døde, og hvoraf vi kun kender navn på 4 af børnene.

Jens Bindsbøll var en farverig personlighed, begavet, kundskabsrig, karakterfast, nidkær præst og en dygtig landmand. Han dyrkede foruden præstegårdens jorder også Toftegaards, som han selv ejede. I sin ungdom var han en ivrig tilhænger af den tyske filosof Kants teorier, og i det hele taget var han teologisk orienteret i liberal retning. Da biskop N. E. Balle visiterede hos ham i 1800, fik biskoppen, der ville spøge med den ny tids filosofi og politiske idealer, efter sin egen beretning en grov medfart af Bindsbøll.

Det faldt også i Bindsbølls lod at skulle gennemføre den nye lovbestemmelse om fattigforsørgelsen fra 1802, der fremkaldte en så voldsom modstand i Smørum sogn, at man måtte lade den væbnede magt skride ind. ("Bonderevolten" beskrives i J. P. Jørgensens bog: Historiske Optegnelser om Ledøje-Smørum Sogne, s. 64).

Jens Bindsbøll giftede sig igen i 1814 med sin husholderske Margrethe Hansdatter fra Sigersted. Hun blev også meget afholdt, blev ved med at bære sin bonde dragt og tiltaltes "Mor" af befolkningen, som det var skik dengang. I dette ægteskab var der ingen børn. Jens Bindsbøll døde i 1830, og hustruen i 1832.

Mindesøjle for: KAREN JOHANNE BINDESBØLL/ FØD HORNEMANN - 41 ÅR GAMMEL/ DEN KIERLIGE HUSTRO/ DEN ØMME MODER/ DEN MUNTRE HULDE VENINDE/ DEN JEVNE GODE DANNEQUINDE/ HVIS BLIDE TRØST/ HVIS VIRKSOMME HJELP/ FORDUM HUSVALEDE LIDENDE/ HVILER HER/ SAVNET BEGRÆDT UERSTATTELIG/ 1807.

Bag mindesøjlen ligger direkte på jorden en enkel gravsten for kunsthistorikeren Vilhelm Wanscher og hustru. Forklaringen er, at hans tipoldemor netop var Karen Johanne Bindsbøll, og at han følte sig knyttet til familien Bindsbøll. Således udgav han allerede i 1903 en bog om Gottlieb Bindsbøll og skrev senere flere artikler om Thorvald Bindsbøll. På gravstenen står: VILHELM WANSCHER/ 1875-1961/ TENAX PROPOSITI VIR/ HILDA WANSCHER FØDT VAN LENNEP 1887-1973. (Den latinske tekst kan enkelt oversættes med: principfast mand.)

Maleri ca. 1875 af Jens Bindedbøll, Ledøje Kirke.
Malet af barnebarnet Th. Wegener (1817-77).

Til venstre for indgangsdøren i Ledøje kirke er indmuret en mindetavle:
HERUDFOR JORDEDES PRÆSTEN/
JENS BINDESBØLL/ D. 21. JULI 1830/
VED HANS HØIRE SIDE HVILER
HANS FØRSTE HUSTRU/ KAREN JO-
HANNE/ VED HANS VENSTRE JOR-
DEDES HANS ANDEN HUSTRU/
MARGRETHE 1832/ PRÆSTEN OG
DIGTEREN C. J. BOYE BESANG HAM
I ET SANDRU DIGT/ VELSIGNET
VÆRE HANS MINDE. Tavlen blev
opsat på initiativ af sønnen, biskop
Severin Bindedbøll. Omtalte C. J.
Boye var gift med en niece til Jens
og Karen Johanne Bindedbøll, Maria
Adolphine Birckner.

Af Jens og Karen Johanne Bindedbølls børn må arkitekten Michael Gottlieb Birckner Bindedbøll siges at være den mest berømte. Han fødtes 1800 i Ledøje præstegård og opkaldtes efter mosteren Henriette Christine Hornemanns første mand, præsten Michael Gottlieb Birckner, der døde 1798. Hun blev gift igen 1803 i Ledøje kirke med finansmanden Jonas Collin, senere H. C. Andersens velgører.

Gottlieb Bindedbøll blev udlært som møllebygger, men efter en rejse i Tyskland og Frankrig sammen med H. C. Ørsted påbegyndte han sin uddannelse som arkitekt. Han vandt alle Akademiets medaljer og C. F. Hansen-medaljen. Efter mange studierejser bl.a. til Grækenland og Italien, hvor han i Rom traf Thorvaldsen, blev han efter tur bygningsinspektør i Holsten, Nørrejylland og i København. Han har bygget adskillige offentlige bygninger f.eks. Landbohøjskolen og Tinghuset i København, Statshospitalerne i Risskov og Oringe og Lægeforeningens boliger på Østerbro (nu Brumleby). Desuden har han bygget en kirke i Hobro og et landsted "Nybøllegaard" på Møn til familien Hage. Men det absolutte hovedværk blev Thorvaldsens Museum, bygget i perioden 1839-48. Her udfoldedes også hans dekorative evner, idet han gav ideer og tegninger til møblerne, til mosaik- og terrazzogulvene og til loftsdekorationerne, som udførtes af kendte kunstnere

og unge akademielever. Blandt de sidstnævnte var nevøen Gustav Theodor Wegener, søn af søsteren Birgitte Marie, der var gift med forstander Jens Ernst Wegener på Jonstrup Seminarium.

Først i 1845 giftede Gottlieb Bindesbøll sig med Andrea Frederikke Andersen, 1819-99, datter af en lærer på Jonstrup Seminarium, og de fik 2 børn inden hans alt for tidlige død i 1856.

Begge børnene blev kunstnere. Thorvald Bindesbøll var også uddannet arkitekt (Fiskepakhuse i Skagen), men det er som kunsthåndværker, han fik sin berømmelse. Han var lige som sin far forud for sin tid med sine arbejder inden for næsten alle grene af kunsthåndværk. Han beskæftigede sig med sølvarbejder, med møbeludformning, med bogbind og alle mulige dekorationsopgaver, spændende fra Carlsbergflaskens etiket til udsmykningen af Viborg Domkirke (sm. m. Joakim Skovgaard). Men især blev han kendt for sine keramiske arbejder, hvor han skabte helt sin egen

Maleri 1849 af Gottlieb Bindesbøll, Thorvaldsens Museum.
Malet af Constantin Hansen (1804-80).

nye, frie stil, og i 1887 oprettede han sammen med andre kunstnere "Dekorationsforeningen", som man kan sige lagde grunden til dansk kunsthåndværks senere berømmelse. Mange af hans værker og utallige tegninger findes på Kunstindustrimuseet.

Johanne Bindesbøll var uddannet væver, og som sådan fik hun til opgave sammen med Kristiane Constantin-Hansen at genskabe de van Manderske gobeliner, der var blevet ødelagt ved Frederiksborg slots brand 1859. De to havde startet en broderiforretning (1873-1903), hvortil de fik familien og andre kunstnere til at tegne nye, spændende mønstre. Senere dannede forretningen grundlag for den kendte Clara Wæver-broderiforretning. Hverken Thorvald eller Johanne Bindesbøll giftede sig, så med disse to uddøde denne gren af den bindesbøllske familie.

K.F.

Kilder:

J. P. Jørgensen: Ledøje Kirke før og nu, 1892.

Dansk Biografisk Leksikon, 1979-84.

Viggo Sten Møller: Dansk Kunstindustri, 1969.

Thorvaldsens Museum, katalog 1951.

Læs mere om Jens Bindesbøll i "En Luftseilads", artikel af Lone Brüsck, 1982, nr. 1.

Th. Bindesbøll. Fad 1899.

FORENINGENS BESTYRELSE

Formand:	Lone Brüsch	97 37 32
Næstformand:	Vilhelm Nielsen	16 90 12
Kasserer:	Erik Petersen	65 25 79
	Jaure Nielsen, arkæologi	65 69 05
	Steen Asger Jensen	65 03 09
	Anni Pedersen	65 47 20
	Peder Madsen	97 38 33
Suppleanter:	Poul Zeiler, foto	65 13 41
	Bent Eggert	97 40 18
Revisorer:	Elin Jakobsen	
	Lars Jensen	
Suppleant:	Poul Clemmensen	

ARKIVET:

Adresse:	Smørum Bygade 35, Smørumovre, 2760 Måløv	
Åbningstid:	den 1. torsdag i hver måned, kl. 19.30-21.30 den 2. lørdag i månederne sept.-maj, kl. 11-13 og efter aftale.	
Arkivarer:	Bent Eggert	97 40 18
	Kirsten Faulk	97 50 63

Årskontingent 1985: kr. 50,00, pensionister kr. 25,00.

Dette blad udgives af:

LEDØJE-SMØRUM HISTORISK FORENING OG ARKIV
med Kirsten Faulk som redaktør.

Næste nummer af bladet udkommer i august.

Foreningens bomærke er tegnet af Bent Eggert.

De viste fotos af nyere dato er taget af:

Poul Zeiler, Anne Marie Nielson, F. L. Faulk.

ISSN - 01090712